

BĪSTAMĪBA

Xylella fastidiosa agrāk bija sastopama vienīgi Āzijā un Amerikā, taču 2013. gadā pirmoreizi atklāta Eiropā - Itālijā. Kopš tā laika baktērija konstatēta arī Francijā, Spānijā un Vācijā. Kaut arī baktērijas izplatībai piemērotāks ir siltais Dienvideiropas klimats, Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes veiktā izpēte liecina, ka baktērija varētu ieviesties un izplatīties arī Eiropas Ziemeļu valstīs.

Baktēriju nav iespējams ierobežot ar augu aizsardzības līdzekļiem. Šo slimību pārnēsā kukaiņi, kuri barojas ar augu sulu. Slimības straujo izplatību veicina *Xylella fastidiosa* spēja inficēt daudzus sugu augus - tie var būt gan kokaugi, gan lakstaugi, ieskaitot savvaļā sastopamos.

Galvenais baktērijas izplatīšanās veids ir ar stādāmo materiālu (arī istabas augiem). Tāpēc ir ļoti jāuzmanās ievadot augus no valstīm, kurās baktērija ir izplatīta. Jāuzmanās ar nezināmas izcelsmes augu audzēšanu vai glabāšanu siltumnīcās, kuras izmanto komerciāliem nolūkiem. Baktēriju var izplatīt ar rokām, instrumentiem, dažādiem iepakojuma materiāliem.

Atklātā laukā baktēriju ļoti strauji var izplatīt kukaiņi, kas barojas ar augu sulu. Viena no šādām kukaiņu sugām putu cikāde plaši sastopama arī Latvijā.

PĀRBAUDES

Galvenais veids, kā apturēt baktērijas izplatību, ir ļoti stingru fitosanitāro pasākumu piemērošana – inficēto koku un apkārtējo saimniekaugu pēc iespējas ātrāka iznīcināšana. Neveicot pasākumus, baktērija var strauji līdzīgi kā ugunsgrēks izplatīties uz daudzām nozīmīgām kultūrām, rezultātā būtiski ietekmēt ne tikai lauksaimniecību, bet arī bioloģisko daudzveidību un vidi.

Ja rodas aizdomas par *Xylella fastidiosa* klātbūtni, nekavējoties jāziņo Valsts augu aizsardzības dienestam, kas veiks pārbaudes un noteiks nepieciešamos fitosanitāros pasākumus.

Kur zvanīt?

Ja rodas aizdomas, ka augi inficējušies ar *Xylella fastidiosa*, sazinieties ar Valsts augu aizsardzības dienestu:

Vidzemē – 64221594

Kurzemē – 63222552

Zemgalē – 63022541

Latgalē – 65444113

Rīgā – 67324506

www.vaad.gov.lv

UZMANĪBU!

Xylella fastidiosa

Bakteriālais lapu apdegums - viena no visbīstamākajām baktērijām pasaulē

Xylella fastidiosa (XYLEFA) - <https://gd.eppo.int>

Valsts augu
aizsardzības dienests

Materiāls izstrādāts sadarbībā ar -
www.eppo.int

PAZĪMES

Baktērijas augam nosprosto vadaudus, tādējādi apturot ūdens un barības vielu plūsmu. Tas kavē auga attīstību, izraisa lapu vīšanu, kokiem - vainaga atmiršanu un bojāeju.

Infekcijas sākuma stadijā daļa lapu sāk nobrūnēt (parasti no lapas plātnes malām)

Ap atmirušo daļu veidojas dzeltens vai sarkans loks. Ar laiku lapas novīst, pilnībā nokalst un nokrīt, bet lapu kāti paliek piestiprināti zariem.

Dažādiem saimniekaugiem simptomi var nedaudz atšķirties atkarībā no *X. fastidiosa* celma, kas to inficējis, bieži vien baktēriju paveids inficē noteiktas saimniekaugu sugas.

Inficētais stumbrs un zari attīstās neregulāri, veidojot zaļo (jauno) audu plankumus. Var veidoties neparastas formas stumbrs un augļi.

Daudziem augiem (galvenokārt savvaļas) slimība var norisināties latentā formā un var neparādīties slimības pazīmes, taču arī šie augi var kalpot kā starpnieki baktērijas tālākajai izplatībai kukaiņiem, kas barojas ar augu sulu.